

Coronavirusul și forța majoră

Context

Dacă până acum câteva zile focarul Covid-19 reprezenta doar o Urgență de Sănătate Publică de Interes Internațional, în data de 11.03.2020 Organizația Mondială a Sănătății a declarat stare de pandemie, situație în care guvernele naționale au obligația de a impune măsuri drastice de prevenție răspândirii virusului și de mobilizare a întregului sistem de sănătate.

Poate acest virus schimba tabloul economic mondial? Cum poți acționa astfel încât să limitezi eventuale consecințe negative și să gestionezi riscurile neîndeplinirii obligațiilor tale față de partenerii contractuali? Cui poate fi imputată neexecutarea unor contracte sau executarea lor necorespunzătoare mai ales pe perioada în care epidemia/pandemia nu a fost declarată oficial? Ce se întâmplă atunci când contractul devine imposibil de executat sau îndeplinirea obligațiilor devine ilegală din cauza restricțiilor impuse de autorități?

Toate acestea sunt întrebări la care specialiștii caută răspunsuri și soluții.

Analiza legală și câteva recomandări

Majoritatea contractelor conțin clauze care fac referire la situațiile de forță majoră în care consecințele negative ale neexecutării contractelor total sau parțial sunt neutralizate prin suspendarea îndeplinirii obligațiilor contractuale asumate sau chiar încetarea contractului, atunci când forța majoră acționează pe o perioadă mai mare de timp. *Forța majoră este orice eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil și inevitabil.* La nivel jurisprudențial, epidemiile au fost considerate și ele, în anumite cazuri, cauze exoneratoare de răspundere, circumstanțiindu-se situațiilor de forță majoră.

Pentru a întemeia o exonerare a răspunderii contractuale din cauza răspândirii coronavirusului, în primul rând trebuie dovedit că acesta are o origine sau etiologie externă, că a fost imprevizibilă, absolut invincibilă și inevitabilă. Și totuși, evenimentele imprevizibile absolut invincibile și inevitabile nu constituie în mod automat cazuri de forță majoră, ci acestea trebuie analizate de la caz la caz pentru a se stabili dacă există legătură de cauzalitate între evenimentul ce este considerat forță majoră și faptul neexecutării contractului/raportului juridic generator de obligații. Camera de Comerț și Industrie a României avizează, la cerere, pentru societățile românești, pe bază de documentație, existența cazurilor de forță. Cu toate acestea, nu întotdeauna avizul și certificatul de atestare a forței majore emise de CCIR sunt suficiente pentru a dovedi existența unui caz de forță majoră.

În spețe similare, instanțele de judecată au apreciat că există imprevizibilitate în special în momentul apariției acestor evenimente, însă pe măsură ce riscurile epidemiilor au devenit cunoscute, acestea au pierdut din caracterul imprevizibil și nu au mai reprezentat cazuri

de forță majoră. Tocmai de aceea, din punct de vedere juridic, comunicările oficiale ale instituțiilor statului/OMS au un rol deosebit în conturarea conștiinței subiecților acestor raporturi juridice.

În cazul contractelor ce urmează a fi încheiate în această perioadă ori care se află deja în negocieri, în acest context global în care nu sunt încă evaluate consecințele negative asupra economiei naționale și mondiale, este necesară o atenție sporită în reconsiderarea clauzelor de forță majoră în care să se stipuleze în mod expres și clar modalitatea în care aceasta operează, dar, de ce nu, separat de situațiile de forță majoră, părțile pot prevedea mecanisme potențiale de atenuare a riscului, incluzând posibilități de modificare/adaptare a calendarului de îndeplinire a obligațiilor contractuale, drept de suspendare sau încetare a contractului înainte de termen, modalități de reglare a prețului contractului raportat la modificarea pieței, a raportului cerere/ofertă, etc.

Pentru contractele încheiate înainte ca părțile să cunoască existența acestui risc de epidemie, instanțele ar putea pune accentul pe caracterul invincibil și inevitabil al eventualei forțe majore, unde legătura de cauzalitate dintre eveniment și neexecutarea obligațiilor trebuie să fie foarte puternic susținută și demonstrată. Tocmai de aceea recomandăm companiilor să apeleze la asistență calificată și să evalueze aplicabilitatea forței majore în contractele de bază încheiate deja, inclusiv din perspectiva legii aplicabile contractelor respective, să estimeze consecințele suspendării/neexecutării contractelor, să inițieze renegocierea termenilor și condițiilor contractuale existente și împreună să-și recalibreze obligațiile contractuale ori să stabilească remediile posibile.

În sumar

- Analizați dacă contractul dvs. devine imposibil de executat sau îndeplinirea obligațiilor devine ilegală din cauza restricțiilor impuse de autorități;
- Stabiliți un plan de management al comunicării cu partenerii contractuali. Păstrați înregistrări/evidențe ale situațiilor create;
- Riscuri legate de furnizare: gândiți-vă la surse alternative de aprovizionare sau aprovizionare duală;
- Luați în considerare un audit al măsurilor adoptate de partenerii voștri contractuali;
- Dacă este cazul, luați în considerare disponibilitatea unor polițe de asigurare a riscurilor suferite.

Informațiile furnizate în acest document prezintă informații generale și nu trebuie considerate consultanță juridică în analizarea și soluționarea unei probleme juridice specifice. Dacă aveți întrebări specifice cu privire la o anumită situație, adresați-le către:

Voicu & Filipescu SCA, office@vf.ro sau la numărul de telefon +4021 314 02 00